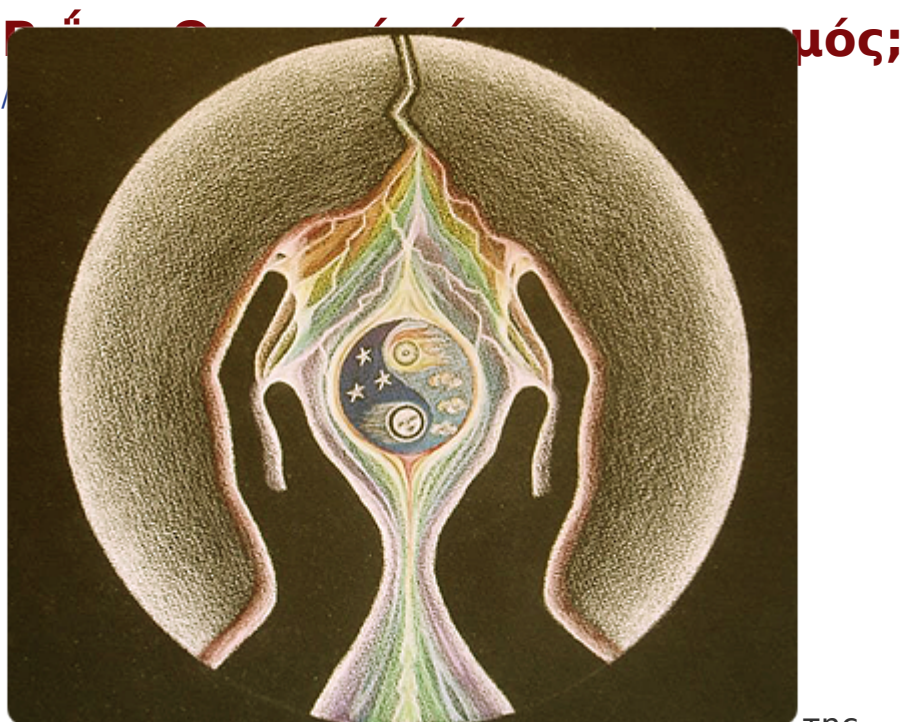

2 Ιουλίου 2013

μός;

της Ελένης Ανδρουλάκη,

καθηγήτριας

1. Η έννοια της θεραπείας

Έχετε σκεφτεί ποτέ πόση αλλοίωση υφίστανται οι γλωσσικοί όροι σήμερα; Πόσο έχουν απομακρυνθεί οι λέξεις από το περιεχόμενό τους; Πώς κατέληξε η λέξη θεραπεία να σημαίνει ο,τιδήποτε άλλο εκτός από έγκυρη, επιστημονική, ιατρική πράξη; Κάθε αμφιλεγόμενη πρακτική, κάθε παράλογη κι επικίνδυνη μέθοδος αποκαλείται σήμερα «θεραπεία». Οι μελετητές της Νέας Εποχής βέβαια έχουν από καιρό επισημάνει ότι η «θεραπεία» βρίσκεται στο κέντρο της Νέας Εποχής, της οποίας βασικό δόγμα είναι «μπορούμε να θεραπεύσουμε τον εαυτό μας, τους άλλους, την ανθρωπότητα, τον πλανήτη μας». Οι άνθρωποι της Νέας Εποχής αρέσκονται να αυτο-αποκαλούνται «θεραπευτές», «φωτισμένοι», «ευλογημένες υπάρξεις», «εργάτες του φωτός». «Είμαι ένα με το φως. Είμαι γεμάτος με φως. Είμαι φωτισμένος από το φως. Είμαι το φως του κόσμου»¹. Άνθρωποι που βιώνουν υποκειμενικές, παραπλανητικές εμπειρίες πραγματοποιούν πάμπολλες ψευδοθεραπείες, διακηρύσσοντας υπεροπτικά ότι συνεργάζονται «με το Θεό, τη θεότητα, τους Αγγέλους, την Ανώτερη Δύναμη, το Σύμπαν, την Ενέργεια κτλ. για το καλό όλης της ανθρωπότητας». Άνθρωποι που κινούνται ταχύτατα μέσα από συγκεκριμένα, οργανωμένα δίκτυα για να προσελκύσουν πλήθος, συχνά απληροφόρητων οπαδών-θυμάτων.

2. Οι «ενεργειακές θεραπείες»

Ένα μεγάλο μέρος των θεραπειών της Νέας Εποχής που βρίσκονται σε άνθιση σήμερα ανήκουν στις λεγόμενες «ενεργειακές θεραπείες». Αυτές οι «θεραπείες» έχουν ως κέντρο την ενέργεια, όχι όμως την ενέργεια που αναγνωρίζει η Φυσική, η Χημεία ή η Βιολογία, αλλά μια υποθετική ή μεταφυσική ενέργεια η οποία δεν ανιχνεύεται επιστημονικά και η οποία δεν έχει καμία σχέση με τη μηχανική, τον ηλεκτρισμό ή τους πυρήνες των ατόμων². Πρόκειται για μια νεοεποχίτικη ενέργεια, έξω από τα όρια οποιουδήποτε επιστημονικού ελέγχου, μελέτης ή μέτρησης, που γίνεται αντιληπτή μόνο από «θεραπευτές με ειδικές ικανότητες στο να ξεμπλοκάρουν, να εναρμονίζουν, να ενοποιούν, να συντονίζουν, να ευθυγραμμίζουν, να εξισορροπούν και να διοχετεύουν»³ αυτήν την “ενέργεια” κι έτσι να “θεραπεύουν”. Με απλά λόγια, κάθε ασθένεια θεωρείται το αποτέλεσμα της διαταραχής αυτής της «συμπαντικής ή ζωτικής ενέργειας»⁴ και οι ενεργειακές θεραπείες υποτίθεται ότι:=

- α) αυξάνουν τη διαθέσιμη ενέργεια για να χρησιμοποιηθεί για θεραπεία
- β) διευκολύνουν την ομαλή ροή ενέργειας σε όλο το ενεργειακό πεδίο διαμέσου απομάκρυνσης των «μπλοκαρισμάτων»
- γ) αλλάζουν την ποσότητα ή και την ποιότητα της ενέργειας
- δ) δημιουργούν μεγαλύτερη συμμετρία και ισορροπία στο ενεργειακό πεδίο ή και
- ε) αναδομούν το ενεργειακό πεδίο 5.

Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποιες από τις πολύ διαδεδομένες σήμερα και στην Ελλάδα «ενεργειακές θεραπείες»: ομοιοπαθητική με τα «ενεργειακά» φάρμακά της⁶, διάφορες βιοενεργειακές θεραπείες, βελονισμός και πιεσοθεραπεία (acupressure)⁷, σιάτσου, τσι-κούνγκ (qi gong), τζορέι⁸, ρεφλεξολογία, διάφορες θεραπείες της αύρας, αύρα-σώμα (Aura-Soma), κρανιοϊερή θεραπεία⁹, αγιουρβέδα, ανθοθεραπεία (flower essence therapy) και θεραπεία μέσω (ανθο)ιαμάτων Μπαχ - τα συστατικά και ο τρόπος δράσης τους «εξηγούνται» μόνο μέσω «ενεργειακών» πάλι μεθόδων όπως η φωτογράφιση Κίρλιαν- χρωματοθεραπεία, κρυσταλλοθεραπεία, θεραπεία εξ αποστάσεως, αρωματοθεραπεία, πολάριτυ, θεραπεία ή εξισορρόπηση των τσάκρας¹⁰, θεραπευτικό άγγιγμα, ρέικι και συναφείς μέθοδοι¹¹.

3. Το ρέικι και η ιστορία του

«Ρέικι, το άγγιγμα που θεραπεύει», «Φως, Ενέργεια και Αγάπη από το Σύμπαν τώρα κατευθείαν στα χέρια σας! Βιώστε τις δικές σας δυνατότητες χρήσης της κοσμικής ενέργειας και επεκτείνετε τις ικανότητές σας στον τομέα της αυτοβελτίωσης και της προσφοράς προς τους συνανθρώπους σας». Με αυτά τα λόγια μας καλούν να μάθουμε ρέικι δύο από τα πάμπολλα σχετικά διαφημιστικά φυλλάδια. Το ρέικι είναι όρος ιαπωνικής προέλευσης και σημαίνει «συμπαντική, ζωτική ενέργεια», «πνευματικά καθοδηγούμενη ζωτική ενέργεια», η «θεική Δύναμη» («God-Power»). Ισχυρίζονται ότι «το Ρέικι είναι μια πανάρχαια ολιστική, ενεργειακή μέθοδος θεραπείας, μια ασφαλής, απλή και φυσική τεχνική μετάδοσης της συμπαντικής, ζωτικής ενέργειας μέσω του απαλού αγγίγματος των χεριών». «Είναι μια εναλλακτική, ολιστική θεραπεία για το σώμα, το νου και το πνεύμα του ανθρώπου». «Είναι ένα ολιστικό σύστημα φυσικής θεραπείας που αγγίζει όλα τα επίπεδα της ύπαρξης... τα οποία δουλεύονται ταυτόχρονα και τα ισορροπεί... Είναι η “ευφυής” κοσμική ενέργεια η οποία οδηγεί το πνεύμα στην εμπειρία της ολότητας, [επιφέρει] την αρμονία στην ψυχή, τη θεραπεία στο σώμα... Ελευθερώνει όλο το δυναμικό των ικανοτήτων, ιδιαιτεροτήτων και των χαρισμάτων μας... Αποτοξινώνει, καθαρίζει, εναρμονίζει». «Αφυπνίζει τις αυτοθεραπευτικές δυνάμεις του ατόμου, μειώνει ή εξαφανίζει τον πόνο, προσφέρει βαθιά χαλάρωση», «μας βοηθά να αγαπήσουμε τον εαυτό μας»...¹². Γενικά,

υποστηρίζουν ότι θεραπεύει όλες τις σωματικές και ψυχικές ασθένειες, «θεραπεύει ακόμα και τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας», «καμμία ασθένεια δεν αντιστέκεται στο Ρέικι»¹³ εκτός αν ο ασθενής -λένε- αντιστέκεται στη θεραπεία¹⁴ ή η ασθένεια πρέπει να παραμείνει για «καρμικούς λόγους»¹⁵!

Αλλού διαβάζουμε ότι «το ρέικι είναι πνευματικό μονοπάτι»¹⁶, «είναι μία μέθοδος αυτοπραγμάτωσης». Και ότι «με τη βοήθεια της δύναμης του Ρέικι αποκτάμε τη δυνατότητα να ενώσουμε ουρανό και Γη». ότι «είναι μια πρωτότυπη θεραπεία, που βασίζεται στην πνευματική δύναμη του σύμπαντος». ότι «δεν μπορεί να συγκριθεί με κανένα άλλο πνευματικό μονοπάτι στον κόσμο»¹⁷! Πρόκειται -λένε- για «ιερή, θεραπευτική τέχνη»¹⁸, «ιερή επιστήμη» την οποία μπορεί να ασκήσει «οποιοσδήποτε διακατέχεται από την επιθυμία να θεραπεύσει και να θεραπευτεί», αφού βέβαια πρώτα «εναρμονιστεί με την Συμπαντική Πηγή της Ενέργειας»¹⁹ και γίνει «κανάλι μέσα από το οποίο διοχετεύεται η συμπαντική ζωτική ενέργεια».

Το παραδοσιακό ρέικι είναι γνωστό και ως «Ουσούι Ρέικι» ή «Φυσικό Θεραπευτικό Σύστημα Ουσούι»²⁰, διότι θεωρείται ότι ξανα-ανακαλύφθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα από το βουδιστή Μικάο Ουσούι κατά τη διάρκεια μιας «εμπειρίας φώτισης» έπειτα από μια περίοδο νηστείας και διαλογισμού στο -ιερό για τους Βουδιστές- όρος Κουράμα²¹. Πολλές από τις πληροφορίες που κυκλοφόρησαν και διαδίδονται για τον Ουσούι και το κίνημά του χαρακτηρίζονται από υπερβολές και ιστορικές ανακρίβειες. Για παράδειγμα, ο Ουσούι, γνωστός ως «Dr. Mikao Usui», δεν ήταν γιατρός²², δεν υπήρξε ποτέ κοσμήτορας του Πανεπιστημίου, ούτε καν φοιτητής. Και, αντίθετα πάλι με όσα γράφτηκαν σε διάφορες βιογραφίες του, δεν ήταν Χριστιανός, ούτε είχε καμία σχέση με το Χριστιανισμό. «Οι φαινομενικά χριστιανικές πλευρές του ρέικι προστέθηκαν αργότερα στην Αμερική, για να γίνει το ρέικι ευκολότερα αποδεκτό στις χριστιανικές χώρες»²³. Μάλιστα κάποιες πηγές αναφέρουν ότι ο εμπνευστής του ρέικι μετείχε σε αποκρυφιστική ομάδα που ασχολείτο με την παραψυχολογία και τον πνευματισμό²⁴.

Το ρέικι ως πνευματικό μονοπάτι «στηρίζεται από Γενεαλογία»²⁵, δηλαδή έχει «μυητική γραμμή». Λέγεται ότι ο Ουσούι μετέδωσε το ρέικι σε πολλούς και «έχρισε τον Τσουζίρο Χαγιάσι, αξιωματικό του ιαπωνικού πολεμικού ναυτικού, μέγα δάσκαλο του ρέικι... Ήταν εκείνος που έφερε το ρέικι από την Ιαπωνία στις Ηνωμένες Πολιτείες»²⁶ μώνοντας την Χ. Τακάτα, η οποία με τη σειρά της έχρισε διάδοχό της την εγγονή της Φύλλις Φουρουμότο²⁷ κι έτσι το ρέικι εξαπλώθηκε στη Δύση. Σήμερα το ρέικι έχει εξελιχθεί σε πάρα πολλά είδη: αγγελικό ρέικι, καρούνα ρέικι, κόμυο ρέικι, θιβετιανό ρέικι, ζεν ρέικι, κουνταλίνι ρέικι, SKHM (σεκέμ-σεϊσίμ), λαϊτάριαν ρέικι, μερκάμπα, σαμπάλλα, θεραπεία ανάληψης, χρυσό ρέικι, κάρσα-τέι, άμ-λα, DNA ρέικι, κρυσταλλικό ρέικι, ρέικι Ανώτερου Εαυτού,

ρέικι δελφινιών, καμπάλα ρέικι, dream ρέικι, μέρλαϊτ ρέικι, ψυχοθεραπευτικό ρέικι κ.ά., που συνυπάρχουν με πλήθος νέων ενεργειακών συστημάτων όπως SRT (θεραπεία πνευματικής απόκρισης), θεραπεία ολικής συνειδητότητας, EMF (εξισορρόπηση ηλεκτρομαγνητικού πεδίου), Aura-Soma, ενεργειακή ψυχολογία, συστημική αναπαράσταση κτλ.

4. Οι μήσεις

Το ρέικι, όπως και πολλές άλλες ενεργειακές θεραπείες, περιλαμβάνει «συντονισμούς» (attunements)²⁸. Οι «συντονισμοί» που γίνονται κατά τη διάρκεια μήσεων «έχουν στόχο να ανοίξουν το μαθητευόμενο σε θεραπευτικές ενέργειες, να αυξήσουν την ευθυγράμμιση με τον “παγκόσμιο νου” και να κάνουν το άγγιγμα πιο ισχυρό»²⁹. «Αυτό που κάνει κάποιον ικανό να δίνει Reiki είναι οι μήσεις. Αυτές είναι η καρδιά μιας τάξης Reiki»³⁰. Με τις μήσεις που γίνονται από έναν μνημένο Δάσκαλο (Master) ο άνθρωπος «γίνεται ένας δίαυλος, ένα κανάλι, ένα πέρασμα για τη συμπαντική ζωτική ενέργεια»³¹. «Στο Reiki δεν μαθαίνουμε διανοητικά. Στο Reiki “γινόμαστε”. Γινόμαστε Reiki μέσα από τις μήσεις»³².

Στον Πρώτο Βαθμό γίνονται 4 μήσεις στον μαθητευόμενο «για να συνδεθεί με την πηγή του ρέικι», «για ν’ ανοίξουν τα εσωτερικά θεραπευτικά κανάλια και να γίνει δέκτης του Reiki»³³. Όσοι γνωρίζουν από αποκρυφισμό ή έχουν αγιοπνευματική διάκριση, εύκολα κατανοούν ότι αυτό δεν είναι τίποτα άλλο από άνοιγμα σε δαιμονική ενέργεια και σύνδεση με κάποια δαιμονική πηγή. Πράγματι, κατά τη διάρκεια της μήσης μερικοί «βλέπουν το Ρέικι σαν χρώμα... Άλλοι πάλι ακούν ήχους ή βλέπουν διάφορες εικόνες»³⁴. Άλλοι ένιωσαν μια «μαύρη ενέργεια»³⁵ κτλ. «Από την 1η κιόλας μύηση νιώθεις πως το Reiki αρχίζει να κυλάει μέσα σου»³⁶. Η τέταρτη μύηση σε σφραγίζει, ώστε το Reiki να παραμείνει για πάντα μαζί σου³⁷. Δευτερευόντως, οι μαθητές μαθαίνουν κάποιες βασικές θεωρίες, τις θέσεις των χεριών και κάποιες βασικές αποκρυφιστικές τεχνικές. Οι 21 ημέρες μετά τη μύηση θεωρούνται «ιερές» και ο νεομνημένος λαβαίνει συμβουλές πώς θα εμβαθύνει στις μήσεις. Διότι βεβαίως «δεν αλλάζετε το σύστημα για να σας ταιριάξει. Αλλάζετε τους εαυτούς σας για να ταιριάξετε στο σύστημα»³⁸.

Αρκετοί, λίγο αργότερα, προχωρούν και στο Δεύτερο Βαθμό, ο οποίος περιλαμβάνει άλλες 3 μήσεις και 3 «μυστικά, ιερά σύμβολα»: το Σύμβολο της Δύναμης, το Σύμβολο Συναισθηματικής και Νοητικής Θεραπείας και το Σύμβολο Θεραπείας Απόντος»³⁹. Τώρα ανοίγονται περισσότερο και κατευθύνουν την «ενέργεια» σε καταστάσεις και σε απόντες. Συνήθως στο Δεύτερο Βαθμό αρχίζουν να συνειδητοποιούν την ύπαρξη πνευμάτων-οδηγών «που συμμετέχουν σε κάθε θεραπεία ρέικι»⁴⁰. Στο Δεύτερο Βαθμό «μαθαίνουν για πνεύματα-οδηγούς και πώς να επικοινωνούν μαζί τους και να τα χρησιμοποιούν στις θεραπείες τους»⁴¹.

Κάποια κέντρα, όπως το «Διεθνές Κέντρο Εκπαίδευσης στο Ρέικι»⁴², διδάσκουν ευθέως ότι «Άγγελοι, οντότητες φωτός και πνεύματα-οδηγοί του Ρέικι (Reiki spirit guides) ... διατίθενται να σας βοηθήσουν... Όσο πιο πολύ ανοιχτείτε στην πραγματική φύση του Ρέικι... τόσο περισσότερο μπορούν να σας βοηθήσουν τα πνεύματα-οδηγοί του Ρέικι... Μπορούν να σας βοηθήσουν να αναπτύξετε την πρακτική σας, κατευθύνοντας πελάτες σε σας και βοηθώντας στις θεραπείες»⁴³. Κάποιοι Masters ονομάζουν το ρέικι μορφή τσάννελινγκ⁴⁴ και περιγράφουν πώς τα πνεύματα τους καθοδηγούν την ώρα που δίνουν «θεραπείες» ρέικι. Και πώς τους φέρνουν σε επαφή με διαφόρων ειδών «θεραπευτικές ενέργειες»⁴⁵. Όμως «το πρόβλημα είναι ότι τα πνεύματα του τσάννελινγκ, που ισχυρίζονται ότι είναι οντότητες γεμάτες φως, σοφία και αγάπη ή άγγελοι σταλμένοι από το Θεό, είναι πνεύματα που ψεύδονται και τα οποία η Γραφή αναγνωρίζει ως δαίμονες»⁴⁶.

Στη συνέχεια για κάποιους ακολουθεί και ο Τρίτος Βαθμός, ο Βαθμός του Master (Δασκάλου). Οι κάτοχοί του μπορούν να μούν τους άλλους. Εδώ τα πράγματα προχωρούν πάρα πολύ, καθώς ο βαθμός αυτός περιλαμβάνει μία επιπλέον μύηση και το τέταρτο Σύμβολο, το Σύμβολο του Master, το οποίο «μας συντονίζει με τον Εσωτερικό ή Ανώτερο Εαυτό, τον Θείο Εαυτό μας και μας ενώνει με την πηγή του Ρέικι»⁴⁷. Το Σύμβολο του Master λειτουργεί ξεκάθαρα σε επίπεδο πνευμάτων. Στον Τρίτο Βαθμό οι Δάσκαλοι «εκχωρούν τον πλήρη έλεγχο των θεραπειών στα πνεύματα-οδηγούς τους»⁴⁸, τα οποία «διευθύνουν όλα τα τεκταινόμενα»⁴⁹.

5. Ο τρόπος «θεραπείας»

Ο «θεραπευτής» βάζει τον ασθενή να ξαπλώσει, καλώντας τον να κλείσει τα μάτια. Τα ρούχα ή τυχόν γύψος δεν χρειάζεται να βγουν «γιατί το Reiki διαπερνά τα πάντα»⁵⁰. Το ρολόι όμως πρέπει να βγει «επειδή η μπαταρία εκπέμπει δονήσεις που μπορούν να ενοχλήσουν τις δονήσεις του Ρέικι»⁵¹! Ο «θεραπευτής» αρχίζει να διαλογίζεται χρησιμοποιώντας το «διαλογισμό Γκασό», μια παραδοσιακή Ιαπωνική τεχνική Ρέικι που δίδασκε ο Οουσούι. Στη συνέχεια εφαρμόζει την τεχνική «ρέιτζι» με την οποία «συνδέεται (επικοινωνεί) με την συμπαντική ενεργειακή πηγή» και επικαλείται «τη δύναμη του Ρέικι», της οποίας γίνεται «όργανο». Κατόπιν ξεκινά τη «θεραπεία» προσπαθώντας, διαμέσου αναπνευστικών τεχνικών «καθαρισμού του πνεύματος», να παραμείνει σε κατάσταση διαλογισμού⁵².

Η «θεραπεία» ή «ατομική συνεδρία», η οποία διαρκεί από 45-90 λεπτά, γίνεται με «επίθεση χειρών» του «θεραπευτή» σε συγκεκριμένες θέσεις στο σώμα. «Τα χέρια τοποθετούνται σε 12 ή και περισσότερες θέσεις που αντιστοιχούν στα κυριότερα τσάκρα του σώματος»⁵³. Τσάκρα(ς) είναι τα υποθετικά κέντρα πνευματικής ενέργειας στο σώμα, σύμφωνα με τις ανατολικές θρησκείες. Η μεταφυσική υπόθεση είναι η εξής: «τα 7 τσάκρα συγκεντρώνουν την αιθερική (subtle)

ενέργεια, τη μετασχηματίζουν και την παρέχουν στα αντίστοιχα όργανα και μέρη του σώματος. Όταν χρησιμοποιούνται οι τεχνικές του Ρέικι... διοχετεύεται η Συμπαντική Ζωτική Ενέργεια διαμέσου των διαφόρων τσάκρας, για να επέλθει αρμονία στη λειτουργία των τσάκρας»⁵⁴, πράγμα που θεωρείται ταυτόσημο με την υγεία. Στην πορεία αυτή ο «θεραπευτής» οραματίζεται, ζωγραφίζει ή τοποθετεί στα πάσχοντα σημεία ενεργοποιημένα σύμβολα, τα οποία του δόθηκαν κατά τις μνήσεις του⁵⁵. Συνήθως παραμένει 3-5 λεπτά σε κάθε σημείο, εκτός και αν «καθοδηγηθεί διαφορετικά». «Το Ρέικι είναι μια πολύ σοφή ενέργεια. Πάει εκεί που την χρειάζεται κανείς»⁵⁶. Κι έτσι διαμέσου της «επίθεσης των χειρών» και της «θεραπείας των τσάκρας» θεραπεύονται δήθεν όλες οι σωματικές και ψυχικές παθήσεις, γίνεται αυτοθεραπεία, θεραπεύονται απόντες, ζώα, φυτά, πράγματα, καταστάσεις, το παρελθόν, φορτίζονται μπαταρίες, απαλλάσσεται ο υπολογιστής από ιούς κτλ⁵⁷. Και η «συνεδρία» κλείνει αφού ο «θεραπευτής» ευχαριστήσει το Ρέικι⁵⁸.

Στο τέλος της θεραπείας ο δέκτης (ασθενής) πληροφορείται πως «ίσως νιώσει πιο άσχημα μετά τις πρώτες Reiki-θεραπείες» και πράγματι μπορεί ο ασθενής να παρουσιάσει συναισθηματικά ξεσπάσματα και λοιπές αντιδράσεις που του λένε ότι είναι «αυτοθεραπευτικές αντιδράσεις»⁵⁹. Όμως από τις μελέτες (-ψυχιάτρων, ψυχολόγων, θεολόγων) και τις προσωπικές μαρτυρίες συνάγει κανείς το συμπέρασμα ότι πρόκειται για συνακόλουθα ψυχολογικά ή και συναισθηματικά προβλήματα αντίστοιχα με αυτά που προκύπτουν από το διαλογισμό!⁶⁰.

6. Η προώθηση του ρέικι

Το ρέικι ήρθε στην Ελλάδα τα τελευταία 15-20 χρόνια. Το 1994 δεν υπήρχε κανένα βιβλίο για το ρέικι στα Ελληνικά. Σήμερα κυκλοφορούν ευρέως τουλάχιστον 15 σχετικά βιβλία στα Ελληνικά. Ένα από αυτά απευθύνεται στα παιδιά και με πολύ ελκυστικό τρόπο τα εισάγει στο ρέικι και τις τεχνικές του. Παροτρύνει τα παιδιά να βρουν ένα δάσκαλο για «να σας μνήσει στον 1ο βαθμό και να σας δείξει τον τρόπο που θα χρησιμοποιείτε το ρέικι»⁶¹. Το βιβλίο αυτό ήρθε -λέει- «να καλύψει την ανάγκη να έχει η καινούρια γενιά των πνευματικών παιδιών, που έχουν ονομαστεί “ίντιγκο”, “κρυστάλλινα”, “ουράνιο τόξο” ή “παιδιά του νέου αιώνα”, τα δικά της βιβλία»⁶². Μέσα από τις χαρούμενες, πολύχρωμες σελίδες του βιβλίου τα παιδιά διδάσκονται πώς να δίνουν ρέικι και μαθαίνουν ότι το ρέικι τα «βοηθά» να ηρεμήσουν, να διώξουν τα νεύρα, να απαλλαγούν από το άγχος των εξετάσεων, να ξεκουράσουν το μυαλό τους από το διάβασμα, να συγκεντρωθούν, να απαλύνουν τον πόνο, να έχουν καλύτερη υγεία, να επικοινωνούν καλύτερα με τους άλλους, να νιώσουν πιο κοντά στον φύλακα άγγελό τους...⁶³. Τα προγράμματα ρέικι για παιδιά, που ήδη λειτουργούν εδώ και χρόνια στο εξωτερικό, έχουν έρθει και στην

πατρίδα μας. Μεγάλο ιδιωτικό σχολείο στην Αττική διαφήμιζε πριν λίγους μήνες προγράμματα ρέικι για παιδιά και εφήβους. Έλληνες ρέικι μάστερς έχουν βρει τρόπους, μαζί με θεατρικό παιχνίδι, ζωγραφική, κολλάζ κτλ., να κάνουν μυήσεις και στα παιδιά. Οι μυήσεις γίνονται συνήθως από την ηλικία των 7 ετών. Άλλος μάστερ του αγγελικού ρέικι, «θεραπευτικός σύμβουλος» Aura-Soma και ειδικός στο τσάννελινγκ, διοργανώνει σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας (σε σχολεία, σχολές, πολιτιστικούς συλλόγους κτλ) εργαστήρια για παιδιά με τίτλο «Το Ουράνιο Τόξο: Ένα Μαγικό Κλειδί στη Ζωή μας». Τα εργαστήρια απευθύνονται σε παιδιά από 6 ετών, ενώ γίνονται και αντίστοιχα εργαστήρια για γονείς, δασκάλους, θεραπευτές κτλ.

Τον Μάιο του 2006 ήρθε στην Αθήνα και ο βουδιστής δάσκαλος Χυακούτεν Ιναμότο, για να μας διδάξει το Ιαπωνικό σύστημα Κόμυο Ρέικι. Ο βουδιστής δάσκαλος με ειλικρίνεια δήλωσε ότι «ο πραγματικός σκοπός του Ρέικι είναι η φώτιση ή η αφύπνιση»⁶⁴. Εν ολίγοις, η Ελλάδα του 2006 έχει γεμίσει από «θεραπευτές» ρέικι και συναφών πρακτικών. Κάποιοι από αυτούς λειτουργούν ως ανεξάρτητοι δάσκαλοι, αλλά οι περισσότεροι είναι συνασπισμένοι σε δίκτυα, όπως το «Δίκτυο Θεραπευτών-Συμβούλων Αυτοβελτίωσης» στο οποίο μετέχουν δάσκαλοι/εναλλακτικοί θεραπευτές ρέικι, γιόγκα, αγιουρβέδα, αρωματοθεραπείας, ανθοθεραπείας, Aura-Soma, βελονισμού, σιάτσου, ρεφλεξολογίας, ομοιοπαθητικής, ιριδολογίας, κρανιοϊερής θεραπείας, πολεμικών τεχνών, εναλλακτικών ψυχοθεραπειών κτλ. Για να σταθούν και να επεκταθούν, υποστηρίζονται από συλλόγους και ομοσπονδίες ολιστικών θεραπειών και κατοχυρώνονται νομικά με διάφορους τρόπους όπως «ο Σύνδεσμος για το Δικαίωμα στην Επιλογή της Θεραπευτικής Αγωγής». Επιπλέον, έχουν ιδρυθεί και στη χώρα μας «ανοιχτά πανεπιστήμια» και «σχολές» του ρέικι και λοιπών ψευδοθεραπειών. Ταυτόχρονα αυξάνονται τα πολυάριθμα «συνέδρια, σεμινάρια, εργαστήρια» «αυτοβελτίωσης, αυτοθεραπείας, θεραπείας του πλανήτη», οι εναλλακτικές διακοπές ρέικι κτλ. σε διάφορα νησιά. Τον Αύγουστο θα γίνει στη Χαβάη το «24ο Παγκόσμιο Συνέδριο Πνευματικής Αφύπνισης» και την ίδια περίοδο στην Ελλάδα το «2ο Φεστιβάλ Πνευματικής Αφύπνισης» που διοργανώνεται για δεύτερη χρονιά από το Angels House University, «ανοικτό Πανεπιστήμιο που ιδρύθηκε υπό την καθοδήγηση των Αναληφθέντων Δασκάλων και του Αγγελικού Βασιλείου» (!) για να εκπαιδεύσει στο αγγελικό ρέικι και όχι μόνο, με σεμινάρια και μνητικά ταξίδια. Σύντομα θα γίνει και το Πρώτο Πανελλήνιο Φεστιβάλ ρέικι στην Αθήνα.

Να τονιστεί ότι η προώθηση του ρέικι γίνεται μέσω διεθνών ενώσεων και δικτύων που έχουν μέλη σε πολλές χώρες της Ευρώπης, Αμερικής και Αυστραλίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε τα εξής, σε κάποια από τα οποία μετέχουν και Έλληνες «θεραπευτές»: Δίκτυο του ρέικι (σε 26 χώρες)⁶⁵, Σύνδεσμος Ρέικι, Αμερικανική

Διεθνής Ένωση Ρέικι (με περισσότερα από 10.000 μέλη παγκοσμίως)⁶⁶, Διεθνής Ένωση Ρέικι, Διεθνής Ένωση Επαγγελματιών Ρέικι (με χιλιάδες μέλη σε 50 χώρες)⁶⁷. Παγκόσμια Ένωση Ρέικι, Διεθνής Ένωση Φυσικών Θεραπευτών, Διεθνής Ένωση ατόμων που κάνουν «συντονισμούς», Δίκτυο Θεραπείας από Απόσταση κ.ά.

7. Συνέπειες και κίνδυνοι

Ίσως οι λιγότερο σημαντικές συνέπειες να είναι οι οικονομικές. Εδώ δεν ισχύει το «δωρεάν ελάβετε δωρεάν δότε». Μία «συνεδρία» ρέικι κοστίζει από 45-65 ευρώ. Η μύηση στον Πρώτο Βαθμό κοστίζει 200-250 ευρώ, η μύηση στον Δεύτερο Βαθμό 400-500 ευρώ, ενώ η μύηση στον Τρίτο Βαθμό μπορεί να φτάσει μέχρι 3.000 ευρώ. Η πληρωμή για τον αντίστοιχο βαθμό στην Αμερική ανέρχεται σε 10.000 δολάρια. Δίδονται άραγε αποδείξεις; Και τί λέει ο νόμος για τη θεραπεία από απόσταση; Η συμβουλή πάντως κάποιων δασκάλων είναι να ονομάζεται το ρέικι «τεχνική χαλάρωσης», ώστε έτσι να αποφεύγονται τα μπλεξίματα με το νόμο⁶⁸. Τί λέει ο νόμος για την αγυρτεία; Πώς κάποιιοι τολμούν να ονομάζουν το ρέικι «ενεργειακή ιατρική» ή «θεραπεία»; Πόσο θεραπεία μπορεί να είναι μία μέθοδος που «δε χρησιμοποιεί ούτε φάρμακα, ούτε εργαλεία»; «Χρησιμοποιεί μόνο το κοίταγμα, το φύσημα, το χάιδεμα, τα (ελαφρά) χτυπήματα και το άγγιγμα. Αυτό θεραπεύει τις ασθένειες»⁶⁹. Τί συνέπειες θα υπάρξουν αν ο ασθενής πιστέψει ότι το ρέικι θεραπεύει όλα αυτά που λέει, για παράδειγμα «αιμορραγίες, καρδιακές παθήσεις, επιληψίες, πνευμονίες, διαβήτη, ηπατίτιδες, καρκίνους κτλ»⁷⁰; Η καθυστέρηση της ιατρικής διάγνωσης και της ιατρικής παρέμβασης συχνά στοιχίζει ζωές.

Αν εξαιρέσει κανείς τις περιπτώσεις απάτης, δηλαδή όταν λένε ότι κάνουν ρέικι ενώ στην πραγματικότητα δεν ασκούν ρέικι, οι υπόλοιπες κρύβουν σοβαρούς πνευματικούς κινδύνους. Είναι οι τρομεροί κίνδυνοι από το άνοιγμα στον αποκρυφισμό. Γράφει η πρώτην θεραπεύτρια Ρέικι Marcia Montenegro: Η μύηση και η μυστικότητα είναι τεκμήριο απόκρυφων συστημάτων. Η πίστη στην επίκληση, έλεγχο, χειραγώγηση ή διοχέτευση μιας αόρατης ενέργειας, που δεν μπορεί να μετρηθεί ή να ανιχνευτεί επιστημονικά και για την οποία δεν υπάρχει καμιά βιολογική ή άλλη απόδειξη, είναι άλλο ένα κλασικό σήμα κατατεθέν του αποκρυφισμού.... Το Ρέικι έχει τα χαρακτηριστικά μιας αποκρυφιστικής πρακτικής»⁷¹. Ο ερευνητής Elliot Miller δηλώνει ότι «δεν βρίσκουμε κανέναν σοβαρό λόγο να πιστέψουμε ότι η ενέργεια της ενεργειακής ιατρικής είναι υλική και επιστημονική, αλλά πολλούς λόγους να υποπτευόμαστε έντονα ότι, αν πράγματι υπάρχει (και πιστεύω ότι υπάρχει), είναι υπερφυσική και δαιμονική... Αυτή η ενέργεια είναι αναπόσπαστο μέρος του αποκρυφισμού- όπου εμφανίζεται το απόκρυφο, είναι παρούσα, όπου είναι παρούσα, το απόκρυφο αναπόφευκτα θα εμφανιστεί.... Ο κίνδυνος, συνεπώς, είναι μεγάλος να μην μπορεί να

χρησιμοποιηθεί, χωρίς ο χρήστης να γίνει ο χρησιμοποιούμενος (δηλαδή πιόνι και θύμα δαιμονικών δυνάμεων και εξαπάτησης)»⁷². Έχουμε, λοιπόν, να κάνουμε με μια δαιμονική ενέργεια η οποία χρησιμοποιεί τον «θεραπευτή» και η οποία σαφέστατα επηρεάζει και τον δέκτη, γιατί στη «θεραπεία» συμμετέχουν ενεργά και οι δύο⁷³. Σιγά-σιγά καταλαβαίνει κανείς ότι πίσω από αυτή την ενέργεια κρύβονται διάφορα πνεύματα-οδηγοί τα οποία είναι παρόντα και καθοδηγούν τις μυήσεις και τις θεραπείες⁷⁴. Η Laurelle Gaia, διευθύντρια του τμήματος εκπαίδευσης δασκάλων στο «Διεθνές Κέντρο Εκπαίδευσης στο Ρέικι», αποκαλύπτει: «Όταν χρειάζομαι καθοδήγηση... επικαλούμαι το σύμβολο θεραπείας από απόσταση και ζητώ να με βοηθήσει η ενέργεια του Ρέικι να συνδεθώ με τους οδηγούς μου. Όταν αισθανθώ την ενέργεια να ρέει, ρωτώ μια συγκεκριμένη ερώτηση, μένω πολύ ήσυχη και προσέχω αυτά που ακούω. Δεν ακούω συνήθως φωνές, αλλά τις αισθάνομαι... Κάνοντας θεραπείες Ρέικι όταν βρίσκω μια περιοχή του σώματος που έχει ένα μπλοκάρισμα και αισθάνομαι ότι χρειαζόμαστε περισσότερες πληροφορίες, χρησιμοποιώ την ίδια διαδικασία σύνδεσης με τους οδηγούς μου για να λάβω μια συγκεκριμένη απάντηση»⁷⁵. Κάποιοι μελετητές χαρακτηρίζουν το ρέικι «θεραπευτική μαγεία», μαγεία δηλαδή που χρησιμοποιεί ως προκάλυμμα τη θεραπεία και σύμφωνα με τον μακαριστό π. Αντώνιο Αλεβιζόπουλο: ο «θεραπευτής» Reiki, Johrei κτλ είναι «είδος μέντιουμ, το “κανάλι” που χρησιμοποιούν τα πνεύματα για τις “θεραπείες”»⁷⁶.

Το πρόβλημα είναι ότι η δαιμονική φύση αυτής της ενέργειας ή η δαιμονική ταυτότητα των πνευμάτων συνήθως δε γίνεται αντιληπτή, αφού η πονηρία των δαιμόνων ξεπερνά κάθε δική μας εξυπνάδα ή πονηριά. Γι' αυτό, και επειδή μερικές φορές μπορεί να φαίνεται ότι γίνεται κάποια θεραπεία, οι άνθρωποι πιστεύουν ή νιώθουν ότι η «πανίσχυρη, θεραπευτική ενέργεια» είναι καλή ή θεϊκή. «Το Ρέικι είναι για μένα ο Θεός που τον νιώθω μέσα μου», «το ρέικι είναι ο Θεός που διαπερνάει το σώμα μας»⁷⁷, «το ρέικι δεν μπορεί να κάνει κανένα κακό» κ.τ.λ. Έτσι λοιπόν, αντί να φύγουν μακριά από τα πνεύματα, εξαπατώνται από αυτά, τυφλώνονται και τους δίνουν την εμπιστοσύνη τους⁷⁸, οπότε τα πνεύματα αποκτούν εξουσία πάνω τους. Αυτό συμβαίνει βέβαια μόνο όταν ο άνθρωπος ανοιχτεί στο απόκρυφο και γι' αυτό η Γραφή επανειλημμένως προειδοποιεί να μην έχουμε οποιαδήποτε ανάμιξη με τον αποκρυφισμό.

Οι κίνδυνοι μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

A) Πνευματική εξαπάτηση, υποδούλωση και εξάρτηση από τα πνεύματα⁷⁹. Ο Θεός υποβιβάζεται σε μία ενέργεια, μια απρόσωπη δύναμη, χειραγωγήσιμη δήθεν με αποκρυφιστικές τεχνικές, για να επιτευχθούν οι θεραπευτικοί στόχοι. Η αφύπνιση κάθε αποκρυφιστικής ενέργειας φέρνει σε επαφή με «δαιμονικές οντότητες που

στόχο έχουν την πνευματική εξαπάτηση και την κατοχή»80.

Β) Απεμπόληση της χριστιανικής ιδιότητας. Παρ' ότι τονίζεται ότι το ρέικι «απευθύνεται σε ανθρώπους κάθε θρησκείας και δόγματος», ότι «δεν αντίκειται στο Χριστιανισμό»81 και παρ' ότι στο εξωτερικό γίνονται προσπάθειες να διαδοθεί το κίνημα των «χριστιανών θεραπευτών ρέικι», το ρέικι και ο Χριστιανισμός είναι εντελώς ασυμβίβαστα μεταξύ τους και όποιος προσφεύγει στο ρέικι απεμπολεί τη χριστιανική του ιδιότητα. Οι μύησεις και τα σύμβολα σφραγίζουν τους ανθρώπους του ρέικι και «έστω και εν αγνοία του να σφραγισθεί κάποιος», έλεγε ο γέροντας Παΐσιος «χάνει τη θεία χάρη και δέχεται τη δαιμονική ενέργεια»82. Όσοι μύηθηκαν στο ρέικι, προφανώς απαρνήθηκαν το Βάπτισμα στο οποίο είχαν σφραγισθεί με το Άγιο Πνεύμα83. Επιπλέον οι εμπειρίες από το πνεύμα της πλάνης, η οίηση της δήθεν θεραπείας -«όπως ο Χριστός», λένε- χωρίς να τους έχει δοθεί εξουσία από το Χριστό, όλα αυτά συγκρούονται με το χριστιανικό πνεύμα. Επίσης, οι τεχνικές υποκαθιστούν το χριστιανικό αγώνα και τα Μυστήρια. Καθαρίζοντας -λένε- τα τσάκρας αποκτάς κάθαρση. Αγγίζοντας το τσάκρα της καρδιάς ενισχύεται η αγάπη84. Εισπνέεις -λένε- αγάπη και εκπνέεις συγχώρεση. «Όταν το τσάκρα της καρδιάς είναι ανοιχτό μπορείς να αισθάνεσαι αγάπη χωρίς όρους. Μπορείς να συγχωρείς». «Με τη βοήθεια του Δεύτερου Βαθμού του Ρέικι, ζήτησα συγγνώμη απ' όλα εκείνα τα πλάσματα για τα λάθη και τις ανοησίες που είχα διαπράξει εις βάρος τους: πρώτα σχημάτισα το σύμβολο της θεραπείας από απόσταση, αναφέροντας το όνομα του προσώπου που είχα βλάψει... μετά ζήτησα συγχώρεση στέλνοντας το σύμβολο της νοητικής θεραπείας, και τέλος έκλεισα τη διαδικασία με το σύμβολο της δύναμης85. Τι σχέση έχουν αυτά με την ταπείνωση, τον αγώνα για την κάθαρση των παθών και το Μυστήριο της μετανοίας;

Γ) Ασθένειες, συναισθηματικές και ψυχικές διαταραχές, παραφροσύνη, δαιμονοληψία. Η επικοινωνία με τα πνεύματα επιφέρει: επιπτώσεις στη σωματική και ψυχική υγεία, όπως σωματικά προβλήματα και ψυχικές ασθένειες, επιθέσεις πνευμάτων, συναισθηματικά μαρτύρια, πρόωρους θανάτους και αυτοκτονίες86. Ο Dr Kurt Koch, ο οποίος ασχολείται εδώ και 45 χρόνια με τα θύματα του αποκρυφισμού, τονίζει ότι έχει συναντήσει «πολυάριθμες περιπτώσεις αυτοκτονιών, μοιραίων δυστυχημάτων και παραφροσύνης ανάμεσα σε όσους ασκούν τον αποκρυφισμό»87. Επίσης, κάποιοι υποστηρίζουν ότι στις ψευδοθεραπείες η ασθένεια μεταφέρεται από το σωματικό στο συναισθηματικό ή πνευματικό επίπεδο. Δεν είναι λίγοι εκείνοι που ανέπτυξαν συναισθηματικές διαταραχές ή παρουσίασαν αλλαγές στην προσωπικότητα που έφτασαν μέχρι την τρέλα και το δαιμονισμό. Όπου υπάρχει δαιμονοληψία, συνήθως υπάρχει και παρελθόν αποκρυφισμού88. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση κυρίας που γνώρισε και άρχισε να εξασκεί το ρέικι ώσπου μια μέρα είχε την τρομακτική -όπως την ομολογεί η ίδια- εμπειρία 35 διαφορετικών πνευμάτων. Ο δάσκαλός της την

καθησύχασε: «Αυτό είναι υπέροχο, Jill. Έχεις επιλεγεί από τα πνεύματα θεραπείας του ρέικι. Θα είναι οι σύντροφοί σου για πάντα τώρα»⁸⁹.

Οι αποκρυφιστές και τα θύματά τους συχνά καταλήγουν σε ψυχιατρικά ιδρύματα⁹⁰. Χριστιανοί ψυχίατροι υποστηρίζουν ότι σε περιοχές όπου εξασκείται ευρέως ο αποκρυφισμός κάποιες φορές πάνω από τους μισούς τροφίμους των ψυχιατρικών κλινικών υποφέρουν από τυραννία του αποκρυφισμού και όχι από ψυχική πάθηση⁹¹. Σύμφωνα με σοβαρούς μελετητές «παρατεταμένες δραστηριότητες με πνευματιστικές δυνάμεις οδηγούν σε συμπτώματα σχιζοφρένειας, γνωστά ως πνευματιστική ή μεντιουμιστική ψύχωση»⁹². Φαίνεται έχουν δίκιο οι δάσκαλοι του ρέικι, όταν λένε ότι το ρέικι αγγίζει το πνεύμα -μόνο που δεν το αγγίζει θεραπευτικά, όπως λένε.

Κλείνοντας, παραθέτω τα ίδια τα λόγια ενός -από εικοσαετίας- ρέικι μάστερ: «υπάρχουν άνθρωποι που έχουν οδηγηθεί στα φρενοκομεία από το ρέικι».

Τελικά, μήπως θα πρέπει να προβληματιστούμε για το πού μας οδηγούν όλες αυτές οι νέες «θεραπείες»; Από πού ξεκινούν και πού καταλήγουν; Εάν δεν το κάνουμε για μας, ας το κάνουμε τουλάχιστον για χάρη των παιδιών μας.

1. Σε διάφορες ιστοσελίδες στο Διαδίκτυο και Muller Brigitte & Gunther Horst, Θεραπευτικά Χέρια, εκδ. Δίδυμοι, 1995 σ. 164.

2. Carroll R. T., The Skeptic's Dictionary, Wiley, 2003, σ. 119.

3. Ενθ' ανωτέρου.

4. Γνωστής και ως: παγκόσμια ενέργεια, ενέργεια ζωής, κι, τσι, πράνα, κουνταλί, βιοενέργεια, οργόνη, φοχάτ, ντόσα, αιθερική ενέργεια, το Μεγάλο Πνεύμα κτλ.

5. www.heartofhealing.net/about/ABCs.html

6. The Skeptic's Dictionary, σ. 119 και Raso Jack, Alternative Healthcare - A Comprehensive Guide, Prometheus Books, 1994, κεφ. 3.

7. www.irishwolfhounds.org/energy.htm

8. www.naturesbridge.com/glossary.html

9. Carroll R.T., The Skeptic's Dictionary, σσ. 328, 41-43, 85.

10. Raso Jack, Dictionary of Metaphysical Healthcare, Georgia Council Against Health Frauds, 1998.

11. <http://altmedicine.allinfo-about.com/glossary/defenergy.html>

12. Τα ανωτέρω στοιχεία έχουν ληφθεί με ακρίβεια από διάφορα διαφημιστικά φυλλάδια και ιστοσελίδες.

13. Λουίγερικ Άριε, Ρέικι - Φυσική και Πνευματική Θεραπεία, Πύρινος Κόσμος, 1998, σ. 17.

14. Ενθ' ανωτ.

15. Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι. Πύρινος Κόσμος, 2000, σ. 38 & Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, Διόπτρα 2001, σ. 81.

- 16.Λουκίδου Θάλεια, Reiki, Πύρινος Κόσμος, 2000, σ. 96.
- 17.Petter Frank Arjava, Ρέικι. Η κληρονομιά του Dr. Usui, Διόπτρα 2001, σσ. 11,13,16.
- 18.www.woldreikiassociation.org
- 19.Από σχετικό φυλλάδιο.
- 20.Αρχικά ονομάστηκε «πνευματική ιατρική», κατόπιν «Usui-do» (δηλ. πνευματικό μονοπάτι), και έπειτα Usui Reiki Ryoho.
- 21.Κοντά στην πόλη Κιότο της Ιαπωνίας.
- 22.<http://homepage3.nifty.com/GendaiReiki/mythsandfacts.html>
- 23.Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σσ. 27-28.
- 24.www.esatclear.ie/-dialogueireland/reiki01.htm
- 25.Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σ. 64.
- 26.Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σ. 29.
- 27.Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σ. 30.
- 28.«Συντονισμός»: αποκρυφιστική διαδικασία μεταφοράς «ενέργειας» από το δάσκαλο στο μαθητή.
- 29.www.heartofhealing.net/about/Types.html
- 30.Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σ. 21.
- 31.Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σ. 110.
- 32.Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σ. 70.
- 33.Muller Brigitte & Gunther Horst, Θεραπευτικά χέρια, σ. 41.
- 34.Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι, σ. 33.
- 35.Από το αρχείο μας.
- 36.Muller Brigitte & Gunther Horst, Θεραπευτικά χέρια, σ. 42.
- 37.http://www.pamelamilesreiki.com/index_flash.html
- 38.Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σ. 97.
- 39.(ή αλλιώς το Σύμβολο Θεραπείας από Απόσταση) Sharma Sumeet, Όλα όσα θέλετε να μάθετε για το ρέικι, Βαρβάρα Χατζησάββα, 2004, σ. 36.
- 40.www.esatclear.ie/-dialogueireland/reiki01.htm
- 41.Στο βιβλίο «Βασικά ερωτήματα για την Εναλλακτική Ιατρική» του Κέντρου Βιοηθικής και Ανθρώπινης Αξιοπρέπειας του Μίτσιγκαν, στο www.inplainsite.org/html/other_occult_practices.html
- 42.The International Center for Reiki Training.
- 43.www.reiki.org/ReikiPractice/PracticeHomepage.html
- 44.Το τσάννελινγκ είναι «μια νεοποχίτικη μορφή πνευματισμού» ή «ένας νεοποχίτικος ευφημισμός για τη διαμεσότητα (mediumship) ή την κατοχή από πνεύματα (spirit possession)».
- 45.http://www.threshold.ca/reiki/Reiki_And_Channeling.html
- 46.Dr Ankerberg, John & Dr Weldon, John, Encyclopedia of New Beliefs, Harvest

- House Publishers, 1996, σ. 80.
- 47.www.reiki.gr/Question43.shtml
- 48.www.inplainsite.org/html/other_occult_practices.html
- 49.www.esatclear.ie/~dialogueireland/reiki01.htm
- 50.Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σ. 112.
- 51.Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι, σ. 63.
- 52.Dr Usui Mikao & Petter Frank Arjava, Το αυθεντικό εγχειρίδιο του Ρέικι του Δρα Mikao Usui, Διόπτρα, 2002, σσ. 17-22.
- 53.Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σ. 68.
- 54.Honervogt Tanmaya, Reiki, Gaia books, 2005, σ. 20.
- 55.Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι, σ. 64.
- 56.Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι, σ. 35.
- 57.Pelter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σσ. 81-87 και σε πολλά άλλα εγχειρίδια.
- 58.Στεφανίδου Μαρίνα, Το φως του ρέικι, σ. 64, και Muller Brigitte & Gunther Horst, Θεραπευτικά χέρια, σ. 86.
- 59.Muller Brigitte & Gunther Horst, Θεραπευτικά χέρια, σσ. 86-89.
- 60.Singer Thaler Margaret, Cults in Our Midst-The Continuing Fight Against their Hidden Menace, John Wiley, 2003, κεφ. 6 και Encyclopedia of New Age Beliefs, σσ. 222-223, 390, 396, κ.ά.
- 61.Σχετικό βιβλίο που εκδόθηκε στο τέλος του 2005, σ. 15.
- 62.Σχετικό βιβλίο που εκδόθηκε στο τέλος του 2005, σ. 9.
- 63.Σχετικό βιβλίο που εκδόθηκε στο τέλος του 2005, σσ. 36-37.
- 64.Περιοδ. Reiki time, τεύχος 4, σ. 14.
- 65.www.parama.com/html/reiki_network.html
- 66.www.ankerberg.com/ankerberg-articles/reiki.html
- 67.www.iarp.org/aboutus/Overview.htm
- 68.Μπαγκίνσκι Μπόντο & Σάραμον Σαλίλα, Ρέικι η συμπαντική ζωτική ενέργεια, εκδ. Σώμα νους, σ. 125.
- 69.Dr Usui Mikao & Petter Frank Arjava, Το αυθεντικό εγχειρίδιο του Ρέικι του Δρα Mikao Usui, σ. 27.
- 70.Dr Usui Mikao & Petter Frank Arjava, Το αυθεντικό εγχειρίδιο του Ρέικι του Δρα Mikao Usui, σ. 33-102.
- 71.http://cana.userworld.com/cana_reiki2.html
- 72.www.equip.org/free/DN068.htm
- 73.Muller Brigitte & Gunther Horst, Θεραπευτικά Χέρια, σ. 258.
- 74.Από εγχειρίδιο ρέικι στο www.spotlightministries.org.uk/reiki.htm
- 75.www.reiki.org/reikinews/listening.html
- 76.† π. Αλεβιζοπούλου Αντωνίου, Ο Αποκρυφισμός στο φως της Ορθοδοξίας, τεύχη 11-15, Διάλογος, 1996, σ. 277.

- 77.Muller Brigitte & Gunther Horst, Θεραπευτικά Χέρια, σ. 222.
- 78.Η παρότρυνση από τους δασκάλους είναι: «αγκάλιασε τη συμπαντική ζωτική ενέργεια και εμπιστέψου αυτή την πηγή ζωής χωρίς όρους», βλ. βιβλίο Η φωτιά του ρέικι, σ. 162
- 79.Encyclopedia of New Age Beliefs, σ. 80.
- 80.Encyclopedia of New Age Beliefs, σ. 610.
- 81.Λουκίδου Θάλεια, Reiki, σ. 136.
- 82.Γέροντος Παΐσιου, Πνευματική αφύπνιση, Λόγοι Β', έκδ. Ι. Ησυχαστηρίου Ιωάννου του Θεολόγου, Σουρωτή, σ. 190.
- 83.«Σφραγίς δωρεάς Πνεύματος Αγίου» (Ακολουθία Αγίου Βαπτίσματος και Χρίσματος).
- 84.Petter Frank Arjava, Η φωτιά του ρέικι, σ. 77.
- 85.Petter Frank Arjava, Ρέικι η κληρονομιά του Dr. Usui, σ. 124.
- 86.Encyclopedia of New Age Beliefs, σσ. 111-112, 223.
- 87.Encyclopedia of New Age Beliefs, σ. 112.
- 88.<http://don.ratcliffs.net/usingpsychinchurch/a4.pdf>
- 89.www.spotlightministries.org.uk/reiki.htm
- 90.www.johnankerberg.org/Articles/new-age/NA0705W2.htm
- 91.Ενθ' ανωτ.
- 92.www.ankerberg.com/Articles/new-age/NA0605W2.htm

Εκ του περιοδικού [“ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ”](#)

ΜΑΙΟΣ ΙΟΥΝΙΟΣ 2006

ΤΕΥΧΟΣ 48

Πηγή:impantokratoros.gr